

De Karnaval van Janneke

Maanden lang had hij achter een plank van het duivenkot de schelen van twee versleten potten weggestoken. Daar zou hij, met vastenavond, vreugde van beleven! Nu en dan had het jongske een proeflesje genomen en heel de gebuurte door ooverdoovend lawaai zenuwachtig doen opstuiven. Hij had veel muzikaal gehoor, want op de potschijven kletste hij al de airkens af die op de draaiorgels zeurden; maar waarvan geen mensch iets begreep. Zijn schel stemmeke joeg de liekens boven 't gekras van 't schelenlawaai uit, tot zijn moeder, met een paar oorvijgen, hem 't muziek materiaal uit de handen rukte en in den vuilbak wierp.

't Jongetje schreeuwde eenige stonden, wreef met vuile handen bleeke plekken op het tenger gelaat en raapte toen uit den bak voorzichtekeus, als heilige dingen, de schelen weer op en verborg ze in den diepsten hoek waar nooit iemand ze zou vinden.

En nu was 't karnaval. Van zijn zusterke had hij een gescheurden rok ter leen gekregen. Een keukenhanddoek wrong hij schoonekens op 't hoofd als een phrygiaansche muts. Met houtskool donkerde hij de wenkbrauwen, trok bakkebaarden langs zijn ooren en draaide een flinken krol onder den neus. 't Voorhoofd en de appeltjes der wangen verfde hij met

gemalen baksteen rood en 't guitig baaske stond er als een heelen kerel voor. Witte kousen, of iets dat naar die kleur geleek, staken om zijn pijpenstelige braaien en een stukje sigaar priemde in den rechter hoek van den mond. En nu de schelen. Hij maakte zich sterk om gansch de stad overhoop te gooien en de gardevijs vol schrik op den loop te jagen, zooals hij zoo dikwerf, de katten op den muur door zijn helsch gerucht, had doen wegstuiven.

Zijn magere borst stak hij vooruit en zoo grof hij kon, keelde hij zijn jong stemmeke tot iets mannelijks op.

't Hoekske werd doorzocht, maar de schelen waren verdwenen. De plank van 't duivenhok werd weggerukt, maar daar was niets te vinden. Hij vroeg zijn moeder of zij er soms iets van wist, maar deze joeg hem met een snotterig woord weg.

Onmerkbaar begon zijn kinnetje te beven en zijn koortsige oogjes waterden stilletjes in tranen die 't kleursel van 't gelaat bevochtigden en arabesken trok.

Zijn hoop en zijn droomen voor den leutigen dag waren verzwonden. Wat kon hem nu karnaval en heel den menschenrommel nog schelen? Wat het joelend muziek en wat de vroolijke airkens?

Hij zou er niet bij zijn met zijn ketelmuziek, en wat beteekende nu die zotte dag zonder hem?

Een groote leegte kwam in zijn jong harteke en het werd er arm in en zoo grouwelijk sjofel.

— Janneke, 't Bruin Smoeltje is met de schijven gar! hoorde hij iemand roepen.

Janneke keek op. In 't venster, dat een vuilen gevel verlicht, zag hij een ongewasschen meisjeshoofd.

Bloote armpjes staken buiten en met 't mauve lint van een serpentin hengelde zij naar het touw, waarop een weinig waschgoed plekte.

Er kwam in Janneke's oog wat zon. De donkerte van droefheid waaide open.

— Netteke, vroeg hij flauwkes, langs waar is hem gegaan?

— Hij is met 't Floske en Tuur naar de Meir, Tuur heeft een trompet en Floske een pollepel en den ijzeren pot van tante Jo.

Een oogenblik bleef Janneke besluiteloos staan, maar 't vooruitzicht van groote vreugde schuurde hem naar de oogen en hij liep het steegje uit naar de stad vanwaar 't gezang en gehommel als iets weeijs opdreunden.

Op den hoek der straat stond een verkleede man tegen een lantaarn, draaide er om heen, legde toen heel dicht zijn oor op het koude brons, schudde zijn hoofd en nam behoedzaam het dunste gedeelte tusschen duim en vier vingers. Het polsonderzoek deed een tweede maal het hoofd in treurig schudden over en weder gaan. Ongetwijfeld, de ziekte had een erge wending gekregen.

Janneke bleef staan, gaapte den dokter aan en zag hoe deze voorzichtig zijn oor op het hart van de gaslantaarn legde en luisterde.

Een troep dansers lawaaide het straatje vol. De man aan de lantaarn keek een oogenblik op en maakte toen met de hand een gebaar en verzocht om stilte.

Was het nu toch Godsmogelijk een zieke te beluisteren wanneer al dat leven om hem heendruischte? Moesten zij hem of haar kapotmaken en zijn repu-

tatie van dokter naar de maan gooien?

De troep lachte, deed Antwerpsche bemerkingen, maar zweeg toen toch onder het plechtige wachten van den esculaap.

Deze haalde een luisterpijp uit de diepte van zijn kleurrijk overkleed, zoo diep dat men denken mocht dat hij deze uit de riool opheesch, schroefde den mond erop en legde het eene eind op de lantaarn en plakte tegen het ander zijn oor.

Erg? Ja, 't was erg, maar toch niet te laat. Gelukkig dat hij bijtijds gekomen was. Uit dezelfde diepte, waar hij den luisteraar had te voorschijn gehaald, nam hij potlood en papier en schreef het reddend recept er op.

Hij gaf het Janneke en deed teeken vlug naar den apotheker te ijlen; toen hij zag dat het aarzelend jongetje braaf 't bevel zou uitvoeren, riep hij hem terug, nam 't papier uit zijn hand en stak in het nog geopend polleke een halven sou.

Daarop ging hij aan 't loopen naar de volgende lantaarn en herbegon zijn zotte spel, zwigend, ernstig, plechtig.

De troep joelde voort, trakteeerde den dokter op heesche beestengeluiden en hoepelde en sprong de straat verder in, zingend:

Ons Triene, ons Triene, ons Triene.

Hare man heet Jan!

Janneke had een pleister op zijn wreede wonde. Een half souke! Nooit had hij die som ineens bijeengekregen. Daar kan hij gemakkelijk de halve stad voor krijgen en hij begon al eerst voor een cent confetti te koopen, die in den moederkenszak van 't poovere rokske verdween.

Zoo trok het langs de drukke straten, sloefte de Groote Markt over, kroop in den Koornmarktschen darm en kwam eindelijk op 't Groenkerkhof tusschen een zee van hossende, joelende, dansende menschen.

Zottekes waren er niet velen, maar plezierige lieden genoeg, die elkander de kleurige papierkes in hals en haren kletsten en hier en daar een mond opennepen en er een poote confetti in duwden en wrongen.

Hij zag deftige heeren met geblutsten hoogen hoed, groote zware bakers, die 't schreeuwend kindje op den arm susten en het tutterke behoedzaam in 't mondje duwden. Hij zag leelijke mombakkes, die hem gruwelijk deden sidderen en zoete wezens, die het uitschaterden van opgeschroefde vroolijkheid.

Op de Meir was het een gloed van volk en van huilende, schreeuwende, dansende, vechtende, krijtende lieden. Uit de Cercle noble loosde men groote zakken confetti, zoo maar ineens, en met een boel papierkes kreeg Janneke het water in den mond van begeerlijkheid.

Daar waar, iederen dag van het jaar, de deftigheid troonde en de incarnatie van beschaving ging, waar Janneke nooit kwam dan met zekeren schroom en Antwerpsche ontroering, lag thans de massa te huilen als de wind door een dooreen geslingerd bosch.

— Hé, manneke, bet een stukske ! riep een stem. Voor Janneke goed wist waar hij het had, flapte hem iemand een lange worst in den mond, die dan weer als door een veer bewogen terug sloeg.

Janneke schrok danig en ontwarrelde zich uit den grooten klomp van zotdoende lieden.

Muziek kletterde op, een groote trommel over-

doffelde al het lawijd en lange rijen wilde dansers trokken achter de spelers voort.

't Jongske geraakte in het vaarwater, werd een eind meegesleurd ; iemand pakte hem bij de hand

en vroolijk wipte en hoste hij mee, verrukt over de zonderlinge vreugde van onbekende wezens.

Voor 't paleis van den koning danste men een wijden rondendans, die de wandelaars verschrikt deed op zij en uiteen stuiven. Als een klein wrakske plakte men 't kind op het voetpad waar het een oogenblik beteuterd bleef staan en dan wederom

opgenomen werd in den draaikolk van vastenavond-uitspatters.

Een geweldig geschreeuw en gekletter deed hem een oogenblik verstijven en daarop zijn hart van groote vreugde driftiger kloppen. Dat gekletter kende hij, dat geschreeuw; hij wist van wien het kwam; van waar kon hij in den eerste niet zeggen. Maar het naderde. Het was een gebommel en ijzerschuren of 't laatste oordeel aanzette. Teedere meisjesooren werden met een klein schreeuwkje en nog kleinere handjes bedekt. Vrouwen keken angstig rond of zij voor het gevaar konden vluchten; mannen vloekten en traptten rond zich en wierpen in wilden smijt confetti uit.

Ja, hij kende die muziek. Hij zelf had er gedurende maanden zijn hartje aan te goed gedaan en nu hij ze hoorde afdreunen door anderen schrok hij van blijheid om het wilde van het geweld en de heerlijke leelijkheid, die als een storm over de schreeuwbaren van de woelige volkszee plekte.

't Waren de schelen, die men hem ontstolen had en wier taaheid hij bewonderde in de hoogdravende noten van vastenavondmuziek; 't was de snijdende stem van Bruin Smoeltje, den schelendief, die oplaaide als uit een vuurberg. En 't getamp dat 't melodieuze instrument, het zijne, begeleidde, moest de pollepel op den ijzeren pot van « Floske » zijn, het schrille gefluit moest voortkomen uit 't trompetteke van Tuurke, dat den grootsten asem van al de jongens uit het steegje bezat.

Hij zag het nog niet, maar voelen, voelen, ja, of hij het met eigen oogen reeds aanschouwde.

Een stuwing kwam onder het volk, een gat holde

voort en daarin verscheen de troep van zotte kinderen, van jongskens als roovers verkleed, die de eerzame Sinjoren van vaar en schrik op zij schoof. Met een wip was Janneke voor Bruin Smoeltje en lapte, met een juistheid of hij nooit anders had gedaan, zijn schreeuwerigen mond vol blauwen confetti.

Dat was de eerste smete, maar ze was raak. Bruin Smoeltje geraakte den adem kwijt, proeste, kuchte, niesde, spouwde van alles uit den mond en toen hij goed bekomen ging, vloog een tweede worp hem in de oogen of er een simoen overheen ging.

Twee kleine pollen, sterk als staal, door woede en door wanhoop aangedrift, omvatten zijn handen en rukten de schelen weg. Zijn papieren hoedje vloog met een klap van zijn hoofd en voor hij begreep wie hem dat lapte, hoorde hij de stem van 't woedend Janneke, dat hem uit al zijn krachten toeschreeuwde :

— Gij venijnige dief, dat zal u leeren!

Het troepje, gewonnen door de driestheid van den aanvaller, sloot weerom zijn rijtjes en volgde zijn nieuwen aanvoerder. Harder, woeliger, scherper dan vroeger klonk het ketel- en pottenmuziek, en gilden de stemmetjes in 't geloei op de Meir :

« En noooit van m'n leeveen geen sigarenmaker aan main zaai. »

G. RAAL

ARTISTENLEED

PORTRETTEN EN SCHETSEN

*Aan Raf. VAN OS
den held van „Jesüetengoed”
17 April 1918, vriendelijk op-
gedragen.*

L. OPDEBEEK - UITGEVER - ANTWERPEN